

Finanskrisen påverkar UNHCR:s arbete

FN-tjänstemännen som är stationerade vid de västahariska flyktinglägren är för närvarande 23 personer. De arbetar inom UNHCR (Förenta nationernas flyktingkommissariat), MINURSO (FN:s mission för arrangerandet av en folkomröstning i Västsahara) och WFP (Världslivsmedelsprogrammet).

UNHCR har funnits i de västahariska flyktinglägren sedan 1996. De började då arbeta i ett redan strukturerat flyktingläger och har sedan dess assisterat det västahariska folket med deras behov samt på deras villkor. UNHCR har det övergripande ansvaret tillsammans med POLISARIO för att samordna de olika internationella organisationerna på plats. Deras arbete består i allt från att tillföra de västahariska flyktingarna med mat och tält till att hjälpa till med uppbyggnaden av infrastrukturen och rättssystemet. UNHCR arbetar ofta inte direkt med projekten utan finansierar utomstående organisationer för att genomföra de projekt som beslutats i samråd med POLISARIO.

Vatten. Ett av de största projekten som nu genomförs i lägren är ett underjordiskt vattennätverk. Vattentillförseln har tidigare tillgodosetts med vattentanks till de olika flyktinglägren. Vattnet har transporterats med tankbilar till dessa depåer, där flyktingarna hämtar sitt vatten. Eftersom det har visat sig ineffektivt har UNHCR gett den spanska biståndsorganisationen Solidaridad Andaluca i uppdrag att organisera vattennätverk i de olika lägren. I projektet ingår även att rena vattnet och utbilda i vattenhantering. Projektet genomförs i samarbete med västahariska myndigheter och flyktingar runt om i lägren. Fortfarande är det stora delar av lägren som får vatten via vattentankbilar men för varje år som går, när vattennätverket allt fler västahariska hem vilket underlättar och förbättrar levnadsvillkoren för dem.

Fordon. UNHCR ansvarar även för transportmedel, (jeepar, lastbilar, vattentankbilar, ambulanser osv.) i lägren som används för att tillgodose flyktingarna med mat och vat-

ten. De senare åren har transportflottan behövt bytas ut, i synnerhet vattentankbilarna, men det har inte funnits pengar för att genomföra en fullständig förändring. UNHCR reparerar och underhåller också alla transportmedel som lämnas till de västahariska flyktinglägren. Detta har lett till problem, eftersom pengarna för att skaffa nya transportmedel i stället går till att underhålla de gamla fordonen. Ofta skänker organisationer transportmedel utan att tänka på att de behöver underhållas. Det leder snabbt till problem, eftersom majoriteten av fordonen som finns i lägren inte är anpassade efter det hårda ökenklimatet. UNHCR har nu tagit fram en jämförelse kring vilka fordon som är bäst anpassade efter det hårda klimatet och försöker byta ut fordon på plats så att det blir en mer enhetlig transportflotta. Detta kommer dessutom leda till att det blir lättare att sköta underhållet av fordonen.

Undernäring och information. Under slutet av 2010 genomfördes ett större projekt för att dokumentera undernäringen i lägren samt eventuella skillnader mellan de olika lägren. UNHCR arbetar hårt tillsammans med WFP och POLISARIO för att minska den rådande undernäringen. Man arbetar också preventivt genom att ge gravida kvinnor närings tillskott och utbilda dem i näringsfrågor. UNHCR anordnar dessutom olika upplysningskampanjer om HIV/AIDS, kvinnors rättigheter i samarbete med det västahariska kvinnoförbundet, flyktingars rättigheter m.m.

Under 2011 och 2012 har man arbetat med att decentralisera organisationen, som haft sitt säte i den algeriska staden Tindouf, till att ha kontor i samtliga fem flyktingläger, där personal ska vara permanent stationerade.

Familjebesök. UNHCR:s utbytesprogram "Confidence Building Measures" (Förtroendeskapande åtgärder) har funnits sedan 2004 och fungerar som en separat del av UNHCR. Konceptet är att västahariska familjer på båda sidorna av muren, som delar Västsahara i två delar, får åka och besöka varandra i fem dagar. Västaharierna flygs i FN-

Potatis och lök har just anlänt, ett välkommet avbrott från linser, bönor och pasta.

plan till den ockuperade delen av Västsahara eller till flyktinglägren. Många väntar i årtal på möjligheten att få besöka sina familjer på andra sidan muren, men alla får inte genomföra resan eftersom båda parter, Marocko och Polisario, måste godkänna personen som ska genomföra resan. UNHCR hjälper till med urvalsprocessen och genomförandet av utbytet men kan inte garantera säkerheten för de som genomför resan. Detta har i vissa fall lett till oproportionerliga konsekvenser, då västaharier från flyktinglägren nekats inresa i den ockuperade delen av Västsahara av marockanska myndigheter

utan vidare förklaring. Utbytet har inte alltid fungerat på grund av meningsskiljaktigheter och problem med finansieringen. Senaste stoppade POLISARIO utbytesresorna under en kort tid i flyktinglägren under våren 2011 efter en dispyt med den marockanska sidan angående reglerna kring utbytesresorna. Resorna återupptogs den 7 januari 2011 och då hade totalt 12 635 västaharier tagit del i resorna. Ytterligare 31 058 västaharier är registrerade och väntar fortfarande.

Ovanlig roll. Den roll UNHCR har i de västahariska flyktinglägren är ovanlig. I andra flyktingläger kontrollerar UNHCR allt och

Vattnet har för hög jodhalt och bakterier sommardag.

fungerar i princip som en regering över det område de arbetar inom. I de västahariska flyktinglägren finns redan en regering på plats som UNHCR assisterar med de nödenheter flyktingarna behöver. UNHCR är en humanitär organisation vars uppgift är att se till att flyktingarnas rättigheter respekteras. I dagsläget har dessvärre behoven av humanitär hjälp i lägren ökat med anledning av att finanskrisen lamslagt de största biståndsgivarna både till UNHCR men även till flyktinglägren generellt.

Min tid i lägren. Under min tid som praktikant för UNHCR under perioden oktober 2010 – april 2011 arbetade jag inledningsvis med mänskliga rättigheter men fick senare arbeta med alla delar och var mycket ute i fält. Jag skrev bland annat rapporter kring vattenprojektet, intervjuade västahariska flyktingar och ordnade och deltog i olika seminarier.

Detta gjorde att jag snabbt förstod hur komplext bistånd egentligen är och hur många olika aktörer som finns på plats och ska samordnas. Det är problematiskt att få allt att fungera i ett så svårt klimat där det givetvis är ännu svårare att leva. Det räcker med att en lastbil går sönder eller att säkerhetskontrollen av maten, som skickas via de algeriska hamnarna, tar för lång tid, för att biståndet aldrig når flyktinglägren. Ibland får flyktingarna mjöl i tid men inte jäst. Då kan de inte baka bröd, men ändå redovisas det som att de fått det antal kalorier de behöver för den månaden. Detta glapp i sys-

temen försöker de internationella organisationerna på plats åtgärda, men det tar tid. Spanska Röda Korset försökte bygga upp reservlagret med mat i flyktinglägren så att de skulle kunna klara sig i tre månader om någon oväntat inträffar. När jag lämnade lägren hade de knappt kommit upp i en månad.

Eftersom biståndet minskar på grund av finanskrisen behöver samordningen kring vad som kommer till lägren ökas. Det är dock extremt svårt för både POLISARIO och UNH-

"Ofta skänker organisationer transportmedel utan att tänka på att de behöver underhållas."

CR att få information om vad enskilda individer eller mindre organisationer för in i lägren. I de västahariska flyktinglägren är behoven många men det är naturligtvis viktigt att de mest akuta behoven tillgodoses. En del personer, organisationer etc. får "privat" bistånd utifrån. Det gäller för Polisario och UNHCR att se till att situationen i lägren generellt förbättras och att framför allt försöka motverka att det skapas skillnader mellan familjer.

**Text: Natasa Mirosovic
Bild: Natasa Mirosovic
och Lena Thunberg**